

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

*Πρόγραμμα Καλλιέργειας Δεξιοτήτων
Πράξη: «Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις δεξιότητες
μέσω εργαστηρίων» (MIS 5092064)*

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ 2014-2020» που συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και
την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο)

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΖΩ ΚΑΛΥΤΕΡΑ – ΕΥ ΖΗΝ

«3. Γνωρίζω το σώμα μου- Σεξουαλική Διαπαιδαγώγηση»

«2. Ψυχική και συναισθηματική υγεία - πρόληψη»

Αυτοάμυνα και ψυχική υγεία»

«Ατίθασα Άλογα»

Αικατερίνη Τζάμου

Φιλοσοφία –Σκοπιμότητα προγράμματος

Αφορμή για την επιλογή του θέματος στο Εργαστήριο που προτείνουμε με τίτλο «Ατίθασα Άλογα» ήταν μια ανάρτηση στο ιστολόγιο του 1ου Ιπποκρατείου Γυμνασίου της Κω, «*Ανάμεσα στους τοίχους*».

Στην ανάρτηση οι μαθητές του γυμνασίου κατέθεταν κείμενα παρουσίασης και κριτικής της ταινίας «Mustang – Οι ατίθασες» την οποία είχαν παρακολουθήσει στην κινηματογραφική λέσχη του σχολείου τους:

(<http://anamesastoustoixous.blogspot.com/2017/01/mustang.html>)

Ένα μαθητικό κειμενάκι τράβηξε την προσοχή μας:

«Οι Ατίθασες ήταν μία από τις καλύτερες ταινίες που έχουμε δει μέχρι στιγμής, γιατί παρακολουθήσαμε κορίτσια στην ηλικία μας από έναν άλλο πολιτισμό, από τη γειτονική Τουρκία και πιστεύω ότι αυτό είχε ενδιαφέρον. Μία από τις καλύτερες σκηνές της ταινίας ήταν η σκηνή που η μικρότερη αδερφή παίρνει την πρωτοβουλία και μπλοκάρει τις εισόδους του σπιτιού, αφού πρώτα ρώτησε την μεγαλύτερη αδερφή αν θέλει να παντρευτεί τον άντρα που της προξένευαν. Με εξόργισε το γεγονός που τα πεθερικά της κοπέλας την πήγαν στο νοσοκομείο για να διαπιστώσουν αν ήταν παρθένα ή όχι, επειδή δεν μάτωσε μετά τη συνεύρεση της με τον άντρα της. Με ενθουσίασε το θάρρος και η αυτοπεποίθηση της μικρής αδερφής, που αποφάσισε να βοηθήσει την αδερφή της και τον εαυτό της, σώζοντάς την από τον γάμο. Με στενοχώρησε το γεγονός ότι η μεσαία αδερφή, περνούσε μια αισχρή κατάσταση, αφού ο θείος της την κακοποιούσε σεξουαλικά και γι αυτό αποφάσισε να δώσει ένα τέλος στη ζωή της. Δυστυχώς το φαινόμενο του προξενιού επικρατεί σε πολλές χώρες στο κόσμο, και στη γειτονική Τουρκία.» *Δομνίκη Χατζηνικολάου, Γ5*

Λίγο πιο κάτω, οι εκπαιδευτικοί που είναι υπεύθυνοι για το ιστολόγιο σημείωναν:

«Στη συζήτηση που ακολούθησε μετά την προβολή της ταινίας, οι μαθητές αναφέρθηκαν στο ότι πολλά από όσα είδαμε στην ταινία ισχύουν ακόμη στις μικρές κοινωνίες του σήμερα και μάλιστα στις μουσουλμανικές κοινότητες: κουτσομπολιό, έλεγχος των κοριτσιών, επιβολή ηθικών κανόνων. Τα κορίτσια αναγκάζονται να αρραβωνιαστούν και να παντρευτούν από πολύ μικρές, προκειμένου να αποφύγουν το κουτσομπολιό, αν έχουν κάποια σχέση, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να σπουδάσουν και να ζήσουν τη ζωή που θέλουν. Η κοινωνία και οι προλήψεις της ελέγχουν τη ζωή τους.»

Το Πρόγραμμα απευθύνεται σε εφήβους ηλικίας 14 ετών, σε μαθητές της Β΄ Γυμνασίου. Έχει σκοπό να ευαισθητοποιήσει τους νεαρούς μαθητές, κορίτσια και αγόρια, σε θέματα σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης και ψυχικής υγείας που σχετίζονται με τα προβλήματα της εφηβείας, την ενδοοικογενειακή βία, την συναισθηματική και σεξουαλική κακοποίηση, τα όρια στις διαπροσωπικές σχέσεις,

την ψυχική ενδυνάμωση για την υπέρβαση των δεσμών που θέτουν οι συντηρητικές κοινωνίες ακόμα και σήμερα. Το Πρόγραμμα προσφέρεται επίσης για γυμνάσια της χώρας μας που γειτνιάζουν με διαπολιτισμικές κοινότητες, με δομές προσφύγων ή μεταναστών, με μειονοτικά σχολεία.

Σε ένα άρθρο από τον ημερήσιο τύπο διαβάζουμε:

«Πριν από λίγους μήνες δημοσιεύτηκαν τα στοιχεία της έρευνας μιας διεθνούς φιλανθρωπικής οργάνωσης: σε 26 χώρες του κόσμου τα κορίτσια είναι πιθανότερο να έχουν παντρευτεί πριν συμπληρώσουν τα 18 τους χρόνια. Ανεβαίνουν τα σκαλιά της εκκλησίας αντί να προχωρούν στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Καθημερινά, περίπου 39.000 ανήλικα κορίτσια αναγκάζονται να παντρευτούν, σύμφωνα με στοιχεία του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Και δεν κατοικούν μόνο στο Τσαντ, στην Κεντροαφρικανική Δημοκρατία, στο Νότιο Σουδάν και στη Σομαλία. «Στους συριακούς καταυλισμούς οι γάμοι ανηλίκων έχουν αυξηθεί πάρα πολύ. Υπάρχουν στατιστικές που αποδεικνύουν ότι τα τελευταία χρόνια τριπλασιάστηκαν», επισημαίνει η Κρίστα Στόλε, επικεφαλής του γερμανικού παραρτήματος της οργάνωσης «Terre des Femmes», για την προστασία των δικαιωμάτων των γυναικών. «Παντρεύονται σε ηλικία 14, 15, 16 ετών, διότι οι γονείς τους φοβούνται για την τιμή τους, διότι εν μέρει πουλιούνται, παίρνουν προίκα και πιστεύουν ότι σε άλλες οικογένειες θα περνάνε καλύτερα».» *Μαρία Κατσουνάκη, Καθημερινή, 13.12.2015*

Το Πρόγραμμα που προτείνουμε διαρθρώνεται σε 7 Εργαστήρια που εξετάζουν επιμέρους θεματικές της ταινίας και δίνουν τη δυνατότητα στους μαθητές να διερευνήσουν τα προβλήματα που η ταινία αναδεικνύει ή υπαινίσσεται.

Η ταινία προσφέρεται μέσω υπερσυνδέσμων στην ψηφιακή τάξη του Προγράμματος και οι μαθητές μπορούν να την παρακολουθήσουν είτε πριν την έναρξη των Εργαστηρίων, είτε να βλέπουν αποσπάσματά της κάθε φορά που εξετάζεται μια επιμέρους θεματική της.

Περιγραφή επτά Εργαστηρίων: Στοχοθεσία των εργαστηρίων, προτεινόμενες δράσεις και υλικό αφόρμησης, επέκτασης, γενίκευσης.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΣΧΟΛΕΙΟ		ΤΜΗΜΑ.....	ΣΧΟΛ. ΕΤΟΣ:
Θεματική	1. Ζω καλύτερα – Ευ Ζην	Υποθεματική	Σεξουαλική Διαπαιδαγώγηση Και Ψυχική Υγεία
ΒΑΘΜΙΔΑ/ΤΑΞΕΙΣ (που προτείνονται)	Β' Γυμνασίου		
Τίτλος			
Δεξιότητες στόχευσης του εργαστηρίου	Δεξιότητες μάθησης του 21 ^{ου} αι. Δεξιότητες Ζωής Δεξιότητες του νου (ρουτίνες σκέψης)		
Σύνδεση με τη Βασική Θεματική	Υποθεματικές: «3. Γνωρίζω το σώμα μου- Σεξουαλική Διαπαιδαγώγηση» «2. Ψυχική και συναισθηματική υγεία - πρόληψη» Αυτοάμυνα και ψυχική υγεία		

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Εργαστήριο/τίτλος	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<ul style="list-style-type: none"> • Να γίνει κατανοητός ο γενικότερος στόχος της εκπαιδευτικής δράσης που είναι η ψυχική και συναισθηματική υγεία • Να γνωριστούν τα μέλη της ομάδας (ολομέλειας) μεταξύ τους • Να δημιουργηθούν υποομάδες που θα δουλέψουν μαζί μέχρι και την ολοκλήρωση του Εργαστηρίου • Να δεθούν οι ομάδες • Να μάθουν τα παιδιά να εργάζονται ομαδοσυνεργατικά 	<div style="text-align: center;"> <p>Ας γνωριστούμε</p> </div>	<p>Παιχνίδια γνωριμίας για την δημιουργία ομάδων μέσα στην ολομέλεια. Μια πρόταση για δημιουργία ομάδων:</p> <p>ο εκπαιδευτικός έχει συγκεντρώσει σε ένα κουτί διάφορα γεωμετρικά σχήματα χρωματισμένα με διάφορα χρώματα. Ζητάει από τα παιδιά να επιλέξουν όποιο θέλουν και να σταθούν σε κύκλο. Στη συνέχεια ζητάει από τα παιδιά που επέλεξαν κόκκινα τετράγωνα να βγουν από τον κύκλο και να σταθούν μαζί σε μια γωνία της αίθουσας.</p> <p>Κατόπιν ζητάει το ίδιο από τα παιδιά που επέλεξαν πράσινα τρίγωνα, και ούτω καθ' εξής, μέχρι να δημιουργηθούν μικρές ομάδες παιδιών με τα ίδια σχήματα και τα ίδια χρώματα.</p> <p>Τους ζητάει να εξηγήσουν γιατί επέλεξαν τα συγκεκριμένα χρώματα και σχήματα, τι τους ελκύει σε αυτά. Τα παιδιά εκφράζονται με βάση τις προτιμήσεις τους.</p> <p>Οι ομάδες δημιουργούνται με σχεδόν τυχαίο τρόπο, αλλά όλοι έχουν την εντύπωση ότι τους συνδέει ένα σχήμα και ένα χρώμα. Οι ομάδες έχουν λίγη ώρα στη διάθεσή τους να μιλήσουν και να γνωριστούν.</p> <p>Ο εκπαιδευτικός τους παρουσιάζει το πρόγραμμα πάνω στο οποίο θα εργαστούν</p>

- Να εξοικειωθούν με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο
- Να ασκηθούν στην ανάληψη ρόλων μέσα σε μια ομάδα
- Να σέβονται τους κανόνες
- Να σέβονται τους κανόνες που συνεπάγονται από τους ρόλους που έχουν επιλέξει στην ομάδα
- Να σέβονται τις προθεσμίες που θέτει η ομάδα για τις δραστηριότητες
- Να σέβονται τους κανόνες αξιολόγησης και αυτοαξιολόγησης στο πλαίσιο της ομάδας

**Συμβόλαιο
Ομάδας**

Ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει στα παιδιά το πρόγραμμα πάνω στο οποίο θα εργαστούν και τους εξηγεί πώς θα λειτουργήσει η «ανεστραμμένη τάξη» στις πλατφόρμες τηλεκπαίδευσης και τα συνεργατικά εργαλεία Web.2.0. Ζητάει από την ολομέλεια της τάξης να προτείνει τρόπους εργασίας, με καταιγισμό ιδεών που αποτυπώνεται στον πίνακα ανακοινώσεων (καρφιτσωμένα χαρτάκια με προτάσεις). Κατόπιν γίνεται συζήτηση και η ολομέλεια καταλήγει σε κανόνες καθώς και σε στόχους για την υλοποίηση του προγράμματος. Στη συνέχεια τα παιδιά κάθονται σε ομάδες και συζητούν για τους κανόνες της ομάδας τους. Αποφασίζουν ποιους ρόλους θα έχει το κάθε μέλος της ομάδας και πώς θα λειτουργήσουν αναφορικά με την «ανεστραμμένη τάξη». Ο εκπαιδευτικός ενημερώνει για την μέθοδο αξιολόγησης του προγράμματος, το portfolio μαθητή, την αξιολόγηση εταίρων, κλπ. Η ολομέλεια και οι ομάδες αποφασίζουν με ποιον τρόπο θα ανταποκριθούν και ποιους ρόλους θα έχουν αναφορικά με την αξιολόγηση εταίρων και το portfolio ομάδας. Καταγράφονται όλα στο «Συμβόλαιο της Ομάδας» και ο εκπαιδευτικός το αναρτά.

- Να κατανοήσουν την διαφορά ανάμεσα στους διαφορετικούς τύπους σχέσεων
- Να διακρίνουν τα στοιχεία που διαφοροποιούν τον έρωτα από το σεξ
- Να αντιλαμβάνονται τις προθέσεις και τον βαθμό ειλικρίνειας μέσα στις σχέσεις
- Να επεξεργαστούν οι μαθητές την έννοια της φιλίας, τις αξίες και τις συμπεριφορές που τη διέπουν και να επισημάνουν τις ειδικότερες παραμέτρους της φιλίας ανάμεσα στα δύο φύλα.
- Να επισημάνουν ότι είναι δυνατή η δημιουργία σχέσης φιλίας μεταξύ αγοριών και κοριτσιών, χωρίς την παρουσία ερωτικών συναισθημάτων και συμπεριφορών φλερτ, υπό την προϋπόθεση ότι το θέμα της σεξουαλικής έλξης έχει ξεκαθαριστεί και οριοθετηθεί.
- Να συνειδητοποιήσουν ότι τα δύο φύλα διαφέρουν στον τρόπο που αντιλαμβάνονται και κατανοούν τη φιλία. Κυρίως διαφέρουν ως προς το πόσο συνηθίζουν να μοιράζονται συναισθήματα και να αυτοαποκαλύπτονται, όπου τα

**Φιλία, αγάπη,
ρομαντικές
σχέσεις,
σεξουαλικές
σχέσεις, γάμος**

Ο εκπαιδευτικός έχει εξ αρχής αναρτήσει υλικό για το Εργαστήριο στην ψηφιακή πλατφόρμα (κυψέλη e-me, τοίχος e-class).

Οι μαθητές μπορούν εύκολα να βρουν τους υπερσυνδέσμους της ταινίας «Mustang – Ατίθασες» στο υλικό του Εργαστηρίου.

Ο εκπαιδευτικός αναρτά το θέμα του 3^{ου} Εργαστηρίου στην ψηφιακή πλατφόρμα εγκαίρως και ζητάει από τους μαθητές να σημειώσουν ποιες σκηνές και ποια στοιχεία της ταινίας «Mustang – Ατίθασες» θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν για τη θεματική του 3^{ου} Εργαστηρίου. Οι μαθητές προετοιμάζουν το υλικό τους ανά ομάδες ή μεμονωμένα, ανάλογα με το συμβόλαιο της κάθε υποομάδας.

Ο εκπαιδευτικός μπορεί να αναρτήσει και Φύλλα Εργασίας για να βοηθήσει τις ομάδες να συγκεντρώσουν υλικό και να το συσχετίσουν με την ταινία.

Ανάλογα με το συμβόλαιο της υποομάδας οι μαθητές μπορούν να ετοιμάσουν παρουσιάσεις powerpoint ή άλλου είδους προϊόντα για την θεματική.

Στην διδακτική ώρα του 3^{ου} Εργαστηρίου τα μέλη των ομάδων παρουσιάζουν στην ολομέλεια τις απαντήσεις και τις προτάσεις τους. Ανάλογα με το συμβόλαιο της ομάδας ένας ή περισσότεροι μαθητές καταγράφουν τα όσα καταθέτουν οι ομάδες και άλλοι μαθητές αναλαμβάνουν να τα ομαδοποιήσουν και να τα αναρτήσουν στην ψηφιακή τάξη.

- Να αναγνωρίζουν τα παιδιά τα διαφορετικά συναισθήματα που αναδύονται σε σχέση με ένα γεγονός και ότι διαφοροποιείται η έκφραση τους από άτομο σε άτομο
- Να αυξήσουν οι μαθητές τη συχνότητα λειτουργικής έκφρασης των συναισθημάτων τους στην καθημερινή ζωή
- Να μπορούν να ηρεμούν (ελέγχουν τον εαυτό τους) με ή χωρίς βοήθεια όταν νιώθουν δυσάρεστα συναισθήματα.
- Να μπορούν να εκφράζουν και να προσπαθούν να διαχειρίζονται τα συναισθήματά τους με διαφορετικούς τρόπους.
- Να μπορούν αν κατανοήσουν τα παιδιά ότι οι σκέψεις, τα συναισθήματα και οι αντιδράσεις αποτελούν ένα συνεχές και ότι υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ τους
- Να βρίσκουν και να αναφέρουν τρόπους που θα μπορούσαν να βοηθήσουν ατομικά τον κάθε μαθητή στη διαχείριση των δυσάρεστων συναισθημάτων
- Να αντιλαμβάνονται ότι ο τρόπος με τον οποίο εκφράζουν τα συναισθήματά τους επηρεάζει τον τρόπο που τους φέρονται οι άλλοι.

**Τα
συναισθήματα
και πώς τα
διαχειρίζομαι
προς όφελός
μου**

Ο εκπαιδευτικός αναρτά το θέμα του 4^{ου} Εργαστηρίου στην ψηφιακή πλατφόρμα εγκαίρως και ζητάει από τους μαθητές να σημειώσουν ποιες σκηνές και ποια στοιχεία της ταινίας «Mustang – Ατίθασες» θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν για τη θεματική του 4^{ου} Εργαστηρίου. Οι μαθητές προετοιμάζουν το υλικό τους ανά ομάδες ή μεμονωμένα, ανάλογα με το συμβόλαιο της κάθε υποομάδας.

Ο εκπαιδευτικός μπορεί να αναρτήσει και Φύλλα Εργασίας για να βοηθήσει τις ομάδες να συγκεντρώσουν υλικό και να το συσχετίσουν με την ταινία. Ανάλογα με το συμβόλαιο της υποομάδας οι μαθητές μπορούν να ετοιμάσουν παρουσιάσεις power-point ή άλλου είδους προϊόντα για την θεματική.

Στην διδακτική ώρα του 4^{ου} Εργαστηρίου τα μέλη των ομάδων παρουσιάζουν στην ολομέλεια τις απαντήσεις και τις προτάσεις τους. Ανάλογα με το συμβόλαιο της ομάδας ένας ή περισσότεροι μαθητές καταγράφουν τα όσα καταθέτουν οι ομάδες και άλλοι μαθητές αναλαμβάνουν να τα ομαδοποιήσουν και να τα αναρτήσουν στην ψηφιακή τάξη.

- Να μπορούν να περιγράψουν και να εξηγούν τι σημαίνει άγχος και να το συνδέουν με συναισθήματα και σωματικές αλλαγές που βιώνουν
- Να αναγνωρίζουν τις καταστάσεις που τους κάνουν να αισθάνονται ότι απειλούνται και για ποιο λόγο και να μπορούν να αναφέρουν σχετικές προσωπικές τους εμπειρίες
- Να αναγνωρίζουν πότε αντιμετωπίζουν μια κατάσταση κακοποίησης (συναισθηματικής, λεκτικής, σεξουαλικής, κλπ) και να αναφέρουν πώς την αντιμετωπίζουν σε κάθε περίπτωση
- Να αναφέρουν τις στρατηγικές που χρησιμοποιούν μέχρι σήμερα και να αναγνωρίζουν ποιες είναι λειτουργικές και ποιες όχι
- Να αισθάνονται άνετα να αναζητήσουν βοήθεια όταν είναι αντιμετώπι με μια κατάσταση που ξεπερνά τα όρια και τις δυνατότητές τους
- Να δημιουργήσουν λίστες με άτομα στα οποία θα μπορούν να προστρέξουν σε βοήθεια, εάν την χρειαστούν, να δημιουργήσουν δίκτυα αλληλοβοήθειας

**Μπορώ να αποφασίσω για μένα
Πότε και πώς ζητάω βοήθεια**

Ο εκπαιδευτικός αναρτά το θέμα του 5^{ου} Εργαστηρίου στην ψηφιακή πλατφόρμα εγκαίρως και ζητάει από τους μαθητές να σημειώσουν ποιες σκηνές και ποια στοιχεία της ταινίας «Mustang – Ατίθασες» θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν για τη θεματική του 5^{ου} Εργαστηρίου. Οι μαθητές προετοιμάζουν το υλικό τους ανά ομάδες ή μεμονωμένα, ανάλογα με το συμβόλαιο της κάθε υποομάδας.

Ο εκπαιδευτικός μπορεί να αναρτήσει και Φύλλα Εργασίας για να βοηθήσει τις ομάδες να συγκεντρώσουν υλικό και να το συσχετίσουν με την ταινία.

Ανάλογα με το συμβόλαιο της υποομάδας οι μαθητές μπορούν να ετοιμάσουν παρουσιάσεις power-point ή άλλου είδους προϊόντα για την θεματική.

Στην διδακτική ώρα του 5^{ου} Εργαστηρίου τα μέλη των ομάδων παρουσιάζουν στην ολομέλεια τις απαντήσεις και τις προτάσεις τους.

Ανάλογα με το συμβόλαιο της ομάδας ένας ή περισσότεροι μαθητές καταγράφουν τα όσα καταθέτουν οι ομάδες και άλλοι μαθητές αναλαμβάνουν να τα ομαδοποιήσουν και να τα αναρτήσουν στην ψηφιακή τάξη.

- Να αναγνωρίζουν δυνατότητες και αδυναμίες τους (δεξιότητες, ικανότητες, στοιχεία του χαρακτήρα) καθώς και βασικές επιθυμίες, ανάγκες, προτιμήσεις, ενδιαφέροντά τους και πώς αυτά καθορίζουν την αυτοαντίληψή τους.
- Να αναγνωρίζουν στοιχεία τους που μένουν σταθερά ή εξελίσσονται θετικά στο χρόνο (στον τρόπο που σκέφτονται και νιώθουν καθώς και στον τρόπο με τον οποίο συμπεριφέρονται/επικοινωνούν στις κοινωνικές και διαπροσωπικές τους σχέσεις).
- Να αντιλαμβάνονται πώς «τους βλέπουν» οι σημαντικοί άλλοι και να αξιοποιούν την ανατροφοδότηση αυτή.
- Να κατανοούν ότι, μέσα στα κοινωνικά συστήματα οι άνθρωποι έχουν πολλαπλούς ρόλους, οι οποίοι πρέπει να συνδυάζονται με αρμονικό τρόπο προκειμένου να επιτυγχάνεται προσωπική ισορροπία και ικανοποίηση.
- Να αναλύσουν μια προβληματική κατάσταση που βιώνουν μέσα από το πρίσμα «ρουτίνες σκέψεις», ώστε να δώσουν διαφορετικές εκδοχές επίλυσης της κατάστασης.

Ο εκπαιδευτικός αναρτά το θέμα του βου Εργαστηρίου στην ψηφιακή πλατφόρμα εγκαίρως. Στην διδακτική ώρα του βου Εργαστηρίου τα μέλη των ομάδων θα κληθούν να αυτοσχεδιάσουν πάνω σε ένα σενάριο που συνδέεται με μια από τις σκηνές της ταινίας (βλ. ενδεικτικό Φύλλο Εργασίας «Ο γάμος της μεσαίας αδελφής»). Η κάθε ομάδα λαμβάνει το δικό της Φύλλο Εργασίας και καλείται να αυτοσχεδιάσει. Τέλος, γίνεται συζήτηση στην ολομέλεια.

<ul style="list-style-type: none"> • Να διατυπώνουν αξιολογικές κρίσεις για τη μαθησιακή διαδικασία • Να καταγράφουν τις αξιολογήσεις τους με βάση συγκεκριμένα κριτήρια • Να εκφραστούν δημιουργικά αποτυπώνοντας συμβολικά ό,τι αποκόμισαν από το Εργαστήριο 	<div style="text-align: center;"> <p>Βάζω στόχους και προχωρώ - Αξιολόγηση</p> </div>	<p>Εφαρμόζεται η αξιολόγηση σύμφωνα με το Συμβόλαιο Ομάδας.</p> <p>Ο εκπαιδευτικός ζητάει από τα παιδιά να αξιολογήσουν το Εργαστήριο συμπληρώνοντας Φύλλα Αξιολόγησης με ρουμπρίκες. Η αξιολόγηση αφορά το σύνολο του εργαστηρίου, τη δουλειά της υποομάδας και την αυτοαξιολόγηση του μαθητή.</p> <p>Ακολουθεί καταιγισμός ιδεών και συζήτηση για το τι αποκόμισαν, τι τους άρεσε περισσότερο και τι θα άλλαζαν στο Εργαστήριο. Ελέγχεται το κατά πόσο τηρήθηκε το «Συμβόλαιο της Ομάδας». Σε μια συμβολική «τελετή λήξης» το κάθε παιδί καρφιτσώνει στον πίνακα ανακοινώσεων ένα φύλλο χαρτί (με κείμενο, σκίτσο ή ζωγραφιά) αποτυπώνοντας αυτό που αποκόμισε από το Εργαστήριο.</p> <p>Τέλος, συζητάνε όλοι μαζί για τη διάχυση των αποτελεσμάτων του Εργαστηρίου.</p>
---	---	---

Εκπαιδευτικό Υλικό/ Συνδέσεις/

Εκπαιδευτικό Υλικό/ Συνδέσεις/

Το υλικό μπορεί να αναρτηθεί είτε στις πλατφόρμες της ασύγχρονης (π.χ. e-class, e-me), είτε σε άλλα συνεργατικά εργαλεία (π.χ. padlet), είτε στον πίνακα ανακοινώσεων της τάξης με απλές πινέζες και καρφάκια. Αναρτώνται αποσπάσματα από βιβλία, εικόνες, ζωγραφιές και σκίτσα, φράσεις και αποφθέγματα, υπερσύνδεσμοι για ταινίες ή τραγούδια στο youtube, κλπ.

Βιβλιογραφία:

- Γερούκη Μαργαρίτα και Αναγνωστάκης Μανόλης, Πρόγραμμα Σεξουαλικής Αγωγής, Εγχειρίδιο Εκπαιδευτικών Β΄ Γυμνασίου, Πειραματικό Γυμνάσιο Ρεθύμνου.
- Μπότσαρη-Μακρή Εύη, Σύγχρονα προβλήματα της εφηβείας – Παιδαγωγική επιμόρφωση εκπαιδευτικών του ΟΑΕΔ, ΕΚΠΑ και ΑΣΠΑΙΤΕ, Αθήνα χ.χ.
- International Guidelines on Sexuality Education – UNESCO για την ηλικιακή ομάδα 12-15 <http://www.unesco.org/new/en/hiv-and-aids/our-priorities-in-hiv/sexuality-education/international-technical-guidance-on-sexuality-education/>
- Μπορούμε επίσης να χρησιμοποιήσουμε υλικό από τα σχολικά εγχειρίδια Σεξουαλικής Αγωγής. Μπορείτε να τα βρείτε στον παρακάτω σύνδεσμο: <https://sapgr.weebly.com/sigmachiomicronlambdaiotakappaalpha-epsilongammachiepsiloniotarhoiotadeltaiotaalpha.html>
- Επίσης ενδιαφέρουσες φωτογραφίες σχετικά υπάρχουν στο biology-illustration <https://bio-illustrations.net/2017/03/09/lennart-nilsson/>
- Αποσπάσματα από το βιβλίο της Virginia Satir “Πλάθοντας Ανθρώπους»: <https://media.public.gr/Books-PDF/9789600442861-0730180.pdf>
<http://users.sch.gr/vlachodi/EKTIMHSH%20EAYTOY.pdf>

Φυσικά οι εκπαιδευτικοί είναι ελεύθεροι να αξιοποιήσουν και όποιο άλλο υλικό κρίνουν κατάλληλο για τους σκοπούς της ενότητας.

Το υλικό το αναρτά ο εκπαιδευτικός ή οι ίδιοι οι μαθητές που παίρνουν την πρωτοβουλία να διερευνήσουν και να ανακαλύψουν πράγματα για να τα μοιραστούν με την ομάδα.

Για την ψηφιακή τάξη η ταινία με ελληνικούς υπότιτλους:

«Ατίθασες – Mustang».

<https://www.dailymotion.com/video/x5vokrz>

<https://www.dailymotion.com/video/x5vpclj>

Από το ιστολόγιο του 1ου Γυμνασίου της Κω, «Ανάμεσα στους τοίχους», κείμενα παρουσίασης και κριτικής της ταινίας:

<http://anamesastoustoixous.blogspot.com/2017/01/mustang.html>

Και επίσης, στα Αγγλικά:

«The School of Life» σειρά ολιγόλεπτων βίντεο

<https://www.youtube.com/channel/UC7IcJI8PUf5Z3zKxnZvTBog>

Τα βίντεο αυτά μπορούν να εμπνεύσουν τα παιδιά να δημιουργήσουν τις δικές τους ψηφιακές αφηγήσεις για τις θεματικές που πραγματεύονται στις ομάδες τους.

Θα μπορούσε να δοθεί ως παράλληλη αφήγηση η ταινία «Το χαμόγελο της Μόνα Λίζα»:

https://www.youtube.com/watch?v=VqexVyd_ybl

https://www.youtube.com/watch?v=HEbFu8Tng_4

Η παρουσίαση της ταινίας:

Το 1953, μια φιλελεύθερη καθηγήτρια προσλαμβάνεται για να διδάξει Ιστορία Τέχνης σ' ένα ακριβό κολέγιο θηλέων. Σύντομα έρχεται σε σύγκρουση με τις συντηρητικές δομές του κολεγίου, αλλά και με τη νοοτροπία των μαθητριών της, οι οποίες στην πλειονότητά τους έχουν ως μόνη επιθυμία να παντρευτούν, αδιαφορώντας για πανεπιστημιακή ή άλλη καριέρα. Μια θηλυκή εκδοχή του "Κύκλου των χαμένων ποιητών", με καλές ερμηνείες.

Το υλικό αναρτάται στη πλατφόρμα του σχολείου ή δίνεται, με οποίο άλλο τρόπο κρίνεται πρόσφορος, προς μελέτη στους μαθητές ώστε να προσέλθουν στα εργαστήρια προετοιμασμένοι (αντίστροφη τάξη (Flipped Classroom))

Από άρθρο εφημερίδας:

«Πέντε έφηβες αδελφές σε χωριό της Τουρκίας, φυλακίζονται σπίτι τους επειδή επιστρέφοντας μια μέρα από το σχολείο, σταματούν για να παίξουν στη θάλασσα με τους συμμαθητές τους. Η συμπεριφορά τους κρίνεται ανάρμοστη και σκανδαλώδης. Η καθεμιά αντιδρά με τον δικό της τρόπο στα όρια που επιβάλλονται. Οι τρεις υποχρεώνονται από τη γιαγιά τους (οι γονείς δεν ζουν) να παντρευτούν. Μόνο η μία, η μεγαλύτερη, είναι «τυχερή» γιατί αρνείται το προξενικό και επιβάλλει το αγόρι με το οποίο είναι ερωτευμένη. Ο γάμος μπορεί να φαντάζει και ως απελευθέρωση. Η πιο μικρή, η Λαλέ, είναι ασυμβίβαστη και απείθαρχη. Επαναστατεί, δίνοντας τη διέξοδο στο οικογενειακό δράμα, το οποίο οδηγείται κάποια στιγμή στην τραγωδία. Με κάθε τρόπο η Εργκιουβέν αποτυπώνει την ασφυξία, τον παραλογισμό, τη σπατάλη των γυναικείων ζωών, την τιμωρητική διάσταση ενός πατριαρχικού μοντέλου που αναπαράγει φτώχεια και δυστυχία. Η ρεαλιστική, δυναμική και ευαίσθητη γραφή της Εργκιουβέν δεν

χαρίζεται στην τουρκική κοινωνία αλλά και δεν δραματοποιεί. Ζυγιάζει με το βλέμμα της την κατάσταση, αποφεύγει τις εύκολες καταγγελίες. Εξάλλου, μία από τις ηρωίδες της επιλέγει (αν αυτό είναι το ρήμα) τον γάμο.

Πριν από λίγους μήνες δημοσιεύτηκαν τα στοιχεία της έρευνας μιας διεθνούς φιλανθρωπικής οργάνωσης: σε 26 χώρες του κόσμου τα κορίτσια είναι πιθανότερο να έχουν παντρευτεί πριν συμπληρώσουν τα 18 τους χρόνια. Ανεβαίνουν τα σκαλιά της εκκλησίας αντί να προχωρούν στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Καθημερινά, περίπου 39.000 ανήλικα κορίτσια αναγκάζονται να παντρευτούν, σύμφωνα με στοιχεία του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Και δεν κατοικούν μόνο στο Τσαντ, στην Κεντροαφρικανική Δημοκρατία, στο Νότιο Σουδάν και στη Σομαλία. «Στους συριακούς καταυλισμούς οι γάμοι ανηλίκων έχουν αυξηθεί πάρα πολύ. Υπάρχουν στατιστικές που αποδεικνύουν ότι τα τελευταία χρόνια τριπλασιάστηκαν», επισημαίνει η Κρίστα Στόλε, επικεφαλής του γερμανικού παραρτήματος της οργάνωσης «Terre des Femmes», για την προστασία των δικαιωμάτων των γυναικών. «Παντρεύονται σε ηλικία 14, 15, 16 ετών, διότι οι γονείς τους φοβούνται για την τιμή τους, διότι εν μέρει πουλιούνται, παίρνουν προίκα και πιστεύουν ότι σε άλλες οικογένειες θα περνάνε καλύτερα.»

Μαρία Κατσουνάκη, Καθημερινή, 13.12.2015

Φορείς και άλλες συνεργασίες που θα εμπλουτίσουν το πρόγραμμά μας

Ανάλογα με τις επιλογές του σχολείου και της Ολομέλειας του Προγράμματος, τις τοπικές κοινότητες και τις συνθήκες είναι δυνατόν να προταθούν συνεργασίες με φορείς και οργανισμούς. Ενδεικτικά αναφέρουμε το «Χαμόγελο του Παιδιού», το οποίο μπορεί να προσφέρει πληροφορίες, έγκυρη τεκμηρίωση και παιδαγωγικό υλικό σχετικό με την κακοποίηση ανηλίκων και την αντιμετώπιση των προβλημάτων που σχετίζονται με το φαινόμενο.

Αξιολόγηση Εργαστηρίου- Συνολική αποτίμηση & αναστοχασμός πάνω στην υλοποίηση - Εκδηλώσεις διάχυσης

Το υλικό του εργαστηρίου μπορεί να παρουσιαστεί σε μια ημερίδα του σχολείου, σε ενδοσχολική επιμόρφωση, σε ένα συνέδριο, κλπ.

Σε συνεργασία με τον Σύλλογο Διδασκόντων και άλλους φορείς της ευρύτερης κοινότητας είναι δυνατόν να προταθούν και άλλοι τρόποι διάχυσης.

Οι απαντήσεις στα Φύλλα Εργασίας μπορούν να αναρτηθούν στην ψηφιακή τάξη ή να αποτελέσουν το υλικό για τη δημιουργία ενός blog ή ενός ψηφιακού περιοδικού για τη διάχυση του εργαστηρίου.

Η ομάδα θα αποφασίσει τον τρόπο της διάχυσης.

Σημειώσεις:

Επιλέγουμε υλικό από τον τύπο και το ενσωματώνουμε στο υλικό της ψηφιακής τάξης ή στο συνεργατικό εργαλείο padlet. Ενθαρρύνουμε τις ομάδες να εμπλουτίζουν το υλικό επίσης. Το χρησιμοποιούμε στα επιμέρους εργαστήρια ως αφόρμηση.

Από άρθρο εφημερίδας:

«Πέντε έφηβες αδελφές σε χωριό της Τουρκίας, φυλακίζονται σίτι τους επειδή επιστρέφοντας μια μέρα από το σχολείο, σταματούν για να παίξουν στη θάλασσα με τους συμμαθητές τους. Η συμπεριφορά τους κρίνεται ανάρμοστη και σκανδαλώδης. Η καθεμιά αντιδρά με τον δικό της τρόπο στα όρια που επιβάλλονται. Οι τρεις υποχρεώνονται από τη γιαγιά τους (οι γονείς δεν ζουν) να παντρευτούν. Μόνο η μία, η μεγαλύτερη, είναι «τυχερή» γιατί αρνείται το προξενιό και επιβάλλει το αγόρι με το οποίο είναι ερωτευμένη. Ο γάμος μπορεί να φαντάζει και ως απελευθέρωση. Η πιο μικρή, η Λαλέ, είναι ασυμβίβαστη και απείθαρχη. Επαναστατεί, δίνοντας τη διέξοδο στο οικογενειακό δράμα, το οποίο οδηγείται κάποια στιγμή στην τραγωδία. Με κάθε τρόπο η Εργκιουβέν αποτυπώνει την ασφυξία, τον παραλογισμό, τη σπατάλη των γυναικείων ζωών, την τιμωρητική διάσταση ενός πατριαρχικού μοντέλου που αναπαράγει φτώχεια και δυστυχία. Η ρεαλιστική, δυναμική και ευαίσθητη γραφή της Εργκιουβέν δεν χαρίζεται στην τουρκική κοινωνία αλλά και δεν δραματοποιεί. Ζυγιάζει με το βλέμμα της την κατάσταση, αποφεύγει τις εύκολες καταγγελίες. Εξάλλου, μία από τις ηρωίδες της επιλέγει (αν αυτό είναι το ρήμα) τον γάμο.

Πριν από λίγους μήνες δημοσιεύτηκαν τα στοιχεία της έρευνας μιας διεθνούς φιλανθρωπικής οργάνωσης: σε 26 χώρες του κόσμου τα κορίτσια είναι πιθανότερο να έχουν παντρευτεί πριν συμπληρώσουν τα 18 τους χρόνια. Ανεβαίνουν τα σκαλιά της εκκλησίας αντί να προχωρούν στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Καθημερινά, περίπου 39.000 ανήλικα κορίτσια αναγκάζονται να παντρευτούν, σύμφωνα με στοιχεία του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Και δεν κατοικούν μόνο στο Τσαντ, στην Κεντροαφρικανική Δημοκρατία, στο Νότιο Σουδάν και στη Σομαλία. «Στους συριακούς καταυλισμούς οι γάμοι ανηλίκων έχουν αυξηθεί πάρα πολύ. Υπάρχουν στατιστικές που αποδεικνύουν ότι τα τελευταία χρόνια τριπλασιάστηκαν», επισημαίνει η Κρίστα Στόλε, επικεφαλής του γερμανικού παραρτήματος της οργάνωσης «Terre des Femmes», για την προστασία των δικαιωμάτων των γυναικών. «Παντρεύονται σε ηλικία 14, 15, 16 ετών, διότι οι γονείς τους φοβούνται για την τιμή τους, διότι εν μέρει πουλιούνται, παίρνουν προίκα και πιστεύουν ότι σε άλλες οικογένειες θα περνάνε καλύτερα.»

Μαρία Κατσουνάκη, Καθημερινή, 13.12.2015

Υποδειγματικό Υλικό- Δειγματικά Φύλλα εργασίας - Περιγραφή εργαστηρίων & δράσεων

1^ο Φύλλο Εργασίας (Ομαδοσυνεργατικό)

«Υποθετικό σενάριο για το Εργαστήριο »

«Ο γάμος της μεσαίας αδελφής»

Ο εκπαιδευτικός μπορεί να αναζητήσει, να επιλέξει και να προτείνει διάφορα σενάρια για δραματοποίηση, ανάλογα με τις ανάγκες της ομάδας. Μπορεί ακόμα να ζητήσει από τις ομάδες να συντάξουν τα δικά τους σύντομα σενάρια τα οποία θα δοθούν ως φύλλο εργασίας στις άλλες ομάδες. Ο τρόπος δουλειάς θα εξαρτηθεί από το επίπεδο της τάξης και τον βαθμό συμμετοχής και ανταπόκρισης των παιδιών.

Διαβάστε την ιστορία του σύντομου σεναρίου και οργανώστε μια δραματοποίηση. Συζητήστε διαφορετικές εκδοχές. Υποδυθείτε διαφορετικούς ρόλους. Αυτοσχεδιάστε. Χρησιμοποιήστε τις «ρουτίνες σκέψεις» για να επιλύσετε ένα πρόβλημα και να βρείτε εναλλακτικές σε μια κατάσταση. Αποφασίστε ποια εκδοχή θα παρουσιάσετε στην ολομέλεια.

Με αφορμή ένα απόσπασμα της ταινίας «Ατίθασες» διερευνήστε άλλες εκδοχές του σεναρίου για μια σκηνή.

Σύντομο σενάριο	Ρόλοι
<p>Στην ταινία «Ατίθασες» η μεσαία αδελφή κακοποιείται σεξουαλικά από τον θείο της. Η γιαγιά των κοριτσιών το γνωρίζει, αλλά σιωπά, επειδή, ως γυναίκα, είναι υποταγμένη στον γιο της, εφόσον είναι ο μοναδικός άνδρας της οικογένειας. Η μεσαία αδελφή σταδιακά αποστασιοποιείται συναισθηματικά, αντιδρά με κυνισμό, απομακρύνεται από τις αδελφές της, δέχεται ένα προξενικό που της επιβάλλει ο θείος της και τέλος, εντελώς αναπάντεχα, αυτοκτονεί. Επιστρατεύστε τις «ρουτίνες σκέψεις» για να διερευνήσετε άλλες εναλλακτικές για την μεσαία αδελφή. Επιλέξτε ρόλους και αυτοσχεδιάστε.</p>	<p>Η μεσαία αδελφή Η μικρή αδελφή Οι μεγάλες αδελφές Η γιαγιά Ο θείος κλπ.</p>

Επιλέξτε και άλλα σενάρια από επιμέρους σκηνές της ταινίας. Πώς θα μπορούσατε να αλλάξετε την σκηνή που ακολούθησε την πρώτη νύχτα του γάμου της δεύτερης αδελφής; Πώς θα μπορούσατε να αλλάξετε το σενάριο τροποποιώντας τα στοιχεία του χαρακτήρα της γιαγιάς; Τι θα γινόταν εάν η γιαγιά αντιδρούσε στις πράξεις του γιού της; Οι ομάδες μπορούν να προτείνουν σενάρια για τροποποίηση των σκηνών της ταινίας και αυτοσχεδιασμό.

2^ο Φύλλο Εργασίας (Ομαδοσυνεργατικό)

«Στατιστικά στοιχεία»

Επιλέγουμε υλικό από τον τύπο και το ενσωματώνουμε στο υλικό της ψηφιακής τάξης ή στο συνεργατικό εργαλείο padlet. Ενθαρρύνουμε τις ομάδες να εμπλουτίζουν το υλικό επίσης. Το χρησιμοποιούμε στα επιμέρους εργαστήρια ως αφόρμηση. Μπορούμε να δώσουμε διαφορετικά κείμενα σε κάθε ομάδα τα οποία θα συζητηθούν και κατόπιν θα παρουσιαστούν στην ολομέλεια.

Ενδεικτικά:

Από άρθρο εφημερίδας, κριτική παρουσίαση της ταινίας:

«Πέντε έφηβες αδελφές σε χωριό της Τουρκίας, φυλακίζονται σπίτι τους επειδή επιστρέφοντας μια μέρα από το σχολείο, σταματούν για να παίξουν στη θάλασσα με τους συμμαθητές τους. Η συμπεριφορά τους κρίνεται ανάρμοστη και σκανδαλώδης. Η καθεμιά αντιδρά με τον δικό της τρόπο στα όρια που επιβάλλονται. Οι τρεις υποχρεώνονται από τη γιαγιά τους (οι γονείς δεν ζουν) να παντρευτούν. Μόνο η μία, η μεγαλύτερη, είναι «τυχερή» γιατί αρνείται το προξενικό και επιβάλλει το αγόρι με το οποίο είναι ερωτευμένη. Ο γάμος μπορεί να φαντάζει και ως απελευθέρωση. Η πιο μικρή, η Λαλέ, είναι ασυμβίβαστη και απείθαρχη. Επαναστατεί, δίνοντας τη διέξοδο στο οικογενειακό δράμα, το οποίο οδηγείται κάποια στιγμή στην τραγωδία. Με κάθε τρόπο η Εργκιουβέν αποτυπώνει την ασφυξία, τον παραλογισμό, τη σπατάλη των γυναικείων ζωών, την τιμωρητική διάσταση ενός πατριαρχικού μοντέλου που αναπαράγει φτώχεια και δυστυχία. Η ρεαλιστική, δυναμική και ευαίσθητη γραφή της Εργκιουβέν δεν χαρίζεται στην τουρκική κοινωνία αλλά και δεν δραματοποιεί. Ζυγιάζει με το βλέμμα της την κατάσταση, αποφεύγει τις εύκολες καταγγελίες. Εξάλλου, μία από τις ηρωίδες της επιλέγει (αν αυτό είναι το ρήμα) τον γάμο.

Πριν από λίγους μήνες δημοσιεύτηκαν τα στοιχεία της έρευνας μιας διεθνούς φιλανθρωπικής οργάνωσης: σε 26 χώρες του κόσμου τα κορίτσια είναι πιθανότερο να έχουν παντρευτεί πριν συμπληρώσουν τα 18 τους χρόνια. Ανεβαίνουν τα σκαλιά της εκκλησίας αντί να προχωρούν στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Καθημερινά, περίπου 39.000 ανήλικα κορίτσια αναγκάζονται να παντρευτούν, σύμφωνα με στοιχεία του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Και δεν κατοικούν μόνο στο Τσαντ, στην Κεντροαφρικανική Δημοκρατία, στο Νότιο Σουδάν και στη Σομαλία. «Στους συριακούς καταυλισμούς οι γάμοι ανηλίκων έχουν αυξηθεί πάρα πολύ. Υπάρχουν στατιστικές που αποδεικνύουν ότι τα τελευταία χρόνια τριπλασιάστηκαν»,

επισημαίνει η Κρίστα Στόλε, επικεφαλής του γερμανικού παραρτήματος της οργάνωσης «Terre des Femmes», για την προστασία των δικαιωμάτων των γυναικών. «Παντρεύονται σε ηλικία 14, 15, 16 ετών, διότι οι γονείς τους φοβούνται για την τιμή τους, διότι εν μέρει πουλιούνται, παίρνουν προίκα και πιστεύουν ότι σε άλλες οικογένειες θα περνάνε καλύτερα.»

Μαρία Κατσουνάκη, Καθημερινή, 13.12.2015

Ενδεικτικές ερωτήσεις για τα φύλλα εργασίας που θα δοθούν σε κάθε ομάδα με βάση το παραπάνω κείμενο:

- Να διαβάσουν αποσπάσματα από βιβλία και να καταγράψουν τις σκέψεις και τις απόψεις τους.
- Να διαβάσουν αποσπάσματα ή ολόκληρα λογοτεχνικά βιβλία και να γράψουν ένα κείμενο δημιουργικής γραφής που να αλλάζει ή να συνεχίζει την ιστορία του βιβλίου. (π.χ. για το βιβλίο «Τα Ψάθινα καπέλα» της Μαργαρίτας Λυμπεράκη: μπορεί να ζητηθεί να αλλάξουν το τέλος, να γράψουν ένα γράμμα που θα απηύθυνε μια ηρωίδα σε έναν ήρωα, να προσθέσουν έναν ήρωα σε ένα επεισόδιο και να γράψουν έναν διάλογο, κλπ.)
- Να δημιουργήσουν μια ψηφιακή αφήγηση με βάση το σενάριο που ετοίμασαν για το παιχνίδι ρόλων.
- Να δουν μια ταινία και να γράψουν μια κριτική μέσα από το πρίσμα του εργαστηρίου, δηλαδή την επικοινωνία και τις σχέσεις.
- Να ξεκινήσουν ένα ημερολόγιο.
- Να εμπνευστούν από το εργαστήριο και να δημιουργήσουν ένα εικαστικό έργο, μια χειροτεχνία, ένα εργόχειρο, έναν μουσικό κομμάτι, μια χορογραφία, κλπ.
- Να φτιάξουν ένα κολάζ στον τοίχο της τάξης, ανά ομάδες.

3^ο Φύλλο Εργασίας (Ατομικό και Ομαδοσυνεργατικό)

«Δυο ταινίες, δυο κόσμοι, δυο εποχές»

Δείτε την ταινία «Το χαμόγελο της Μόνα Λίζα» (αναφέρεται πιο πάνω στο υλικό) και προσπαθήστε να βρείτε στοιχεία που την συνδέουν με την ταινία «Ατίθασα Άλογα». Συζητήστε τις απόψεις σας στην ομάδα σας. Γράψτε ένα κείμενο σύγκρισης και αντίθεσης για τις δύο ταινίες και αναρτήστε το στον τοίχο της κυψέλης e-me.

Παράλληλη αφήγηση:

«Το χαμόγελο της Μόνα Λίζα».

https://www.youtube.com/watch?v=VqexVyd_ybl

https://www.youtube.com/watch?v=HEbFu8Tng_4

Συζητήστε τις απόψεις σας στην ολομέλεια.

Προσπαθήστε να συγκρίνετε τις ηρωίδες των δύο ταινιών. Υπάρχουν κοινά στοιχεία ως προς τους χαρακτήρες;

Και στις δύο ταινίες γίνεται αναφορά σε κακοποιητικές σχέσεις ενηλίκων προς ανήλικες ή νεαρές γυναίκες. Τι είδους κακοποίηση καταγράφεται στην κάθε ταινία; (συναισθηματική, σεξουαλική, λεκτική, κλπ.)

4ο Φύλλο Εργασίας (Ομαδοσυνεργατικό)

«Η μικρή αδελφή»

Στην ταινία «Ατίθασα Άλογα» η μικρότερη αδελφή είναι αυτή που βρίσκει τις κατάλληλες λύσεις για να απελευθερωθεί από τα στερεότυπα του περιβάλλοντός της και να γλυτώσει από μια προδιαγεγραμμένη μοίρα που δεν της ταιριάζει και δεν την αποδέχεται. Σε τι διαφέρει από τις άλλες αδελφές της; Για ποιον λόγο η μικρότερη αδελφή παίρνει πρωτοβουλίες που την οδηγούν στην απελευθέρωση; Είναι μόνο θέμα χαρακτήρα; Ποιο ρόλο παίζει το γεγονός ότι η μικρότερη αδελφή έχει την ικανότητα να βρίσκει φίλους και συμμάχους που υποστηρίζουν τις πρωτοβουλίες της; Αναφερθείτε στη σχέση της μικρότερης αδελφής με την δασκάλα της και με τον νεαρό μανάβη που τις φυγαδεύει με το φορτηγό του.

Κάντε μια συζήτηση στην ομάδα με καταιγισμό ιδεών.

Παρουσιάστε τα συμπεράσματά σας στην ολομέλεια.

Συζητήστε στην ολομέλεια τον ρόλο του «υποστηρικτικού φίλου» σε περιπτώσεις κακοποίησης.

Πώς ζητάμε βοήθεια;

Πώς δημιουργούμε ένα δίκτυο υποστηρικτικών φίλων για κάθε πρόβλημά μας;

Πώς μπορούμε να γίνουμε εμείς υποστηρικτικοί φίλοι;

Ενδεικτικές δραστηριότητες για την περιγραφική αξιολόγηση

Προτείνονται δραστηριότητες που μπορούν να ανατεθούν στις ψηφιακές πλατφόρμες (e-me, e-class), είτε σε όλη την τάξη, είτε στις ομάδες, είτε σε μεμονωμένους μαθητές, ανάλογα με τις ανάγκες τους, λαμβάνοντας υπ' όψιν και τις αρχές της διαφοροποιημένης διδασκαλίας. Οι δραστηριότητες αυτές μπορούν να λειτουργήσουν και στο πλαίσιο της «ανεστραμμένης τάξης», ως αφόρμηση για ένα εργαστήριο ή ως παραδοτέο για το portfolio.

Ενδεικτικά:

- Να γράψουν σενάρια για παιχνίδια ρόλων με αφορμή την ταινία «Ατίθασα Άλογα».

- Να δημιουργήσουν μια ψηφιακή αφήγηση με βάση το σενάριο που ετοίμασαν για το παιχνίδι ρόλων.

- Να γράψουν μια κριτική για την ταινία.

- Να εμπνευστούν από το εργαστήριο και να δημιουργήσουν ένα εικαστικό έργο, μια χειροτεχνία, ένα εργόχειρο, έναν μουσικό κομμάτι, μια χορογραφία, κλπ.

- Να φτιάξουν ένα κολάζ στον τοίχο της τάξης, ανά ομάδες.
- Να συγκεντρώσουν στοιχεία για τις μορφές κακοποίησης ανηλίκων στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες.
- Να γράψουν μια επιστολή στον συνήγορο του παιδιού σχετικά με το θέμα κακοποίησης ανηλίκων από ενήλικες.

Όλα τα παραπάνω μπορούν να ενταχθούν στο portfolio της ομάδας και το portfolio του μαθητή.

Φύλλα περιγραφικής αυτο-αξιολόγησης (έως 2 σελίδες)

ΟΙ ΣΚΕΨΕΙΣ ΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ
Στο τέλος κάθε θεματικής

	ΖΩ ΚΑΛΥΤΕΡΑ - ΕΥ ΖΗΝ	ΦΡΟΝΤΙΖΩ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΑΙ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΩ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΑΙΣΘΗΣΗ ΚΑΙ ΕΥΘΥΝΗ	ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ - ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΣΚΕΨΗ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ
Πόσο σου άρεσε ο κάθε θεματικός κύκλος	☆ ☆ ☆ ☆ ☆	☆ ☆ ☆ ☆ ☆	☆ ☆ ☆ ☆ ☆	☆ ☆ ☆ ☆ ☆
Πόσο καλά συνεργάστηκες με την ομάδα σου	☆ ☆ ☆ ☆ ☆	☆ ☆ ☆ ☆ ☆	☆ ☆ ☆ ☆ ☆	☆ ☆ ☆ ☆ ☆
Πόσο πιο κοντά ήρθες με κάποιους/ες από τους/τις συμμαθητές/τριές σου	☆ ☆ ☆ ☆ ☆	☆ ☆ ☆ ☆ ☆	☆ ☆ ☆ ☆ ☆	☆ ☆ ☆ ☆ ☆
Πόσο χρήσιμος ήταν για σένα ο κάθε θεματικός κύκλος;	☆ ☆ ☆ ☆ ☆	☆ ☆ ☆ ☆ ☆	☆ ☆ ☆ ☆ ☆	☆ ☆ ☆ ☆ ☆
Από τα έργα σου τι θα επέλεγες να παρουσιάσεις στην τάξη σου;				

ΠΡΟΟΔΟΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΣΤΙΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΖΩΗΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ			
ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ σε σύνδεση με τις δεξιότητες ζωής των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων			
Γνώση και κριτική κατανόηση Οι πληροφορίες που έχουμε για ένα θέμα και η ικανότητα να τις κατανοούμε και να τις χρησιμοποιούμε		ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΕΤΕΡΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
Γνώση του εαυτού μου (σύνδεση με τις δεξιότητες ζωής, του νου και της μάθησης)	Αναγνωρίζω τα συναισθήματά μου.		
	Μπορώ να καταλάβω τον τρόπο με τον οποίο οι σκέψεις και τα συναισθήματά μου επηρεάζουν την συμπεριφορά μου.		
ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ Η ικανότητα να φτάνουμε έναν στόχο και να φέρνουμε σε πέρας μια δράση		ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΕΤΕΡΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
Συνεργασία (σύνδεση με τις δεξιότητες μάθησης: συνεργασία, επικοινωνία)	Όταν εργάζομαι ως μέλος μιας ομάδας, συμβάλλω στην ομαδική εργασία στον βαθμό που μου αναλογεί.		
	Ακούω προσεκτικά και σέβομαι τις απόψεις όλων των μελών της ομάδας.		
	Βοηθάω την ομάδα μου μέσα από το διάλογο να φτάσει σε μια κοινή απόφαση.		
ΣΤΑΣΕΙΣ Οι συμπεριφορές (ενέργειες, συναισθήματα, απόψεις) απέναντι σ' ένα άτομο, μία ομάδα ανθρώπων ή μία κατάσταση		ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΕΤΕΡΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
Υπευθυνότητα (σύνδεση με δεξιότητες ζωής: υπευθυνότητα, ενσυναίσθηση και ευαισθησία, προγραμματισμός, παραγωγικότητα, οργανωτική ικανότητα)	Αναλαμβάνω την ευθύνη για τις πράξεις μου.		
	Αναγνωρίζω τα λάθη μου.		
	Αν πληγώσω κάποιον ζητάω συγγνώμη.		
	Ολοκληρώνω τις εργασίες μου.		
	Είμαι συνεπής σε ό,τι αναλαμβάνω		
Αυτεπάρκεια - Πιστεύω στον εαυτό μου (σύνδεση με δεξιότητες ζωής: αυτομέριμνα, υπευθυνότητα, προγραμματισμός, παραγωγικότητα, οργανωτική ικανότητα)	Πιστεύω ότι θα καταφέρω να επιτύχω ό,τι μου ζητούν.		
	Μπορώ να διαχειρίζομαι την αποτυχία χωρίς να απογοητεύομαι.		
	Μπορώ να ξεπερνάω τα εμπόδια που παρουσιάζονται όταν προσπαθώ να πετύχω κάτι.		
Αποδέχομαι την ύπαρξη άλλων πολιτισμών διαφορετικών από τον δικό μου (σύνδεση με δεξιότητες ζωής: πολιτειότητα, ενσυναίσθηση και ευαισθησία, πρωτοβουλία, προσαρμοστικότητα)	Μου αρέσει να γνωρίζω άλλους πολιτισμούς διαφορετικούς από τον δικό μου.		
	Μου αρέσει να μαθαίνω συνήθειες από άλλες χώρες.		
	Μου αρέσει να κάνω φίλους/φίλες από άλλες χώρες.		
	Μου αρέσει να ταξιδεύω σε άλλες χώρες.		
ΑΞΙΕΣ Οι γενικές πεποιθήσεις που καθορίζουν τον τρόπο με τον οποίο ενεργούμε		ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΕΤΕΡΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
Σέβομαι την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και τα ανθρώπινα δικαιώματα (σύνδεση με δεξιότητες ζωής: πολιτειότητα, ενσυναίσθηση και ευαισθησία)	Πιστεύω ότι τα δικαιώματα των παιδιών θα πρέπει η κοινωνία να τα σέβεται και να τα προστατεύει.		
	Σέβομαι την άποψη του άλλου κι ως μη συμφωνώ.		
	Εκφράζω ελεύθερα τη γνώμη μου.		
Πιστεύω στην δημοκρατία, τη δικαιοσύνη, την ισονομία, την ισότητα (σύνδεση με δεξιότητες ζωής: πολιτειότητα και υπευθυνότητα)	Πιστεύω ότι οι νόμοι θα πρέπει να εφαρμόζονται και να επιβάλλονται πάντα με δίκαιο τρόπο.		
	Πιστεύω ότι όλοι οι άνθρωποι έχουν δικαίωμα στην ισότιμη και αμερόληπτη μεταχείριση.		
Σέβομαι τον πολιτισμό των άλλων και τον δικό μου (σύνδεση με δεξιότητες ζωής: κοινωνικές δεξιότητες, ενσυναίσθηση και ευαισθησία, προσαρμοστικότητα και ανθεκτικότητα)	Καταλαβαίνω την ύπαρξη πολιτισμών διαφορετικών από τον δικό μου, αναγνωρίζω τις ομοιότητες και αποδέχομαι τις διαφορές.		
	Υποστηρίζω ότι άνθρωποι με διαφορετικό τρόπο σκέψης, ζωής και συνήθειών μπορούν να ζουν αρμονικά στην ίδια κοινωνία.		
	Καταλαβαίνω ότι οι σκέψεις μου και οι πράξεις μου επηρεάζονται από την κοινωνία και την εποχή που ζω.		

Περιγραφή ενδεικτικών δραστηριοτήτων για το portfolio μαθητή/-τριας

	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ	
	<i>Portfolio</i>	
	<i>Μαθητή Μαθήτριας</i>	
Γράφω το όνομά μου		
Όνομα		
Επώνυμο		
Ζωγραφίζω τον εαυτό μου ή βάζω μια φωτογραφία μου		
Γράφω μια λέξη ή μια φράση που να με εκφράζει (motto)		
Τάξη/Τμήμα		
Ημερομηνία Έναρξης		
Ημερομηνία Λήξης		

Στοιχεία Σχεδίου Δράσης

**Ζω καλύτερα - Ευ Ζην:
 Μαθήματα ζωής και αγωγής της υγείας**

Τίτλος Σχεδίου Δράσης του τμήματος/τάξης μου

Ο σημαντικότερος για μένα στόχος του Σχεδίου Δράσης της τάξης

Τι καινούργιο έμαθα από την υλοποίηση αυτού του θεματικού κύκλου; (γνώσεις)

Πώς τα κατάφερα (δεξιότητες)

Ποια δεξιότητα ζωής με βοήθησε να τα καταφέρω;

Ποια δεξιότητα μάθησης με βοήθησε να τα καταφέρω;

Ποια δεξιότητα του νου με βοήθησε να τα καταφέρω;

Ποια δεξιότητα τεχνολογίας, μηχανικής ή/και επιστήμης με βοήθησε να τα καταφέρω;

Γιατί είναι σημαντικό αυτό που έκανα (στόσεις)

Τι θα άλλαζα στην υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης ώστε να γίνει ακόμα καλύτερο;

Από τα έργα μου θα επέλεγα να παρουσιάσω στην τάξη μου ...

**ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΟΥ ΘΑ ΕΠΙΛΕΞΕΙ ΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
«Πώς να γίνω ο καλύτερός μου φίλος»**

Ερωτήσεις Πολλαπλής Επιλογής Κυκλώστε το σωστό	Τεκμηρίωση των απαντήσεων Αναφερθείτε στην περιγραφή του εργαστηρίου
<p>1. Το εργαστήριο εμπεριέχει:</p> <p>A. Συμβόλαιο Ομάδας (Ολομέλειας)</p> <p>B. Συμβόλαιο Υποομάδας</p> <p>Γ. Συμβόλαιο Ομάδας και Υποομάδας</p> <p>Δ. Κανένα από τα παραπάνω</p>	
<p>2. Το εργαστήριο εστιάζει σε προβλήματα:</p> <p>A. που αφορούν τα κορίτσια</p> <p>B. που αφορούν τα αγόρια</p> <p>Γ. που αφορούν τις πατριαρχικές κοινωνίες</p> <p>Δ. που αφορούν όλα τα παραπάνω καθώς επίσης και τις δυτικές κοινωνίες</p>	
<p>3. Το εργαστήριο προϋποθέτει:</p> <p>A. Γνώσεις ψυχολογίας</p> <p>B. Γνώσεις εγκληματολογίας</p> <p>Γ. Γνώσεις κινηματογράφου</p> <p>Δ. Τίποτε από τα παραπάνω</p>	
<p>Το εργαστήριο προϋποθέτει:</p> <p>A. Εξοικείωση με τις ψηφιακές πλατφόρμες (e-me, e-class, radlet, google-form, κλπ.)</p> <p>B. Εξοικείωση με τις τεχνικές της ανεστραμμένης τάξης</p> <p>Γ. Εξοικείωση με τις αρχές της διαφοροποιημένης διδασκαλίας/μάθησης</p> <p>Δ. Όλα τα παραπάνω</p>	
<p>Το εργαστήριο :</p> <p>A. προτείνει στρατηγικές αυτοπροστασίας και συναισθηματικής ενδυνάμωσης</p> <p>B. δίνει στοιχεία και πληροφορίες σε θέματα σεξουαλικής κακοποίησης</p> <p>Γ. διακρίνει τους διαφορετικούς τύπους κακοποίησης που μπορεί να υποστεί ένας έφηβος (σεξουαλική, συναισθηματική, λεκτική, κλπ.)</p> <p>Δ. Όλα τα παραπάνω</p>	